

- 1904 *Komenský*, národně vzdělávací beseda dělnická.
 1904-1921 *Dramatická beseda Fr. A. Šubert* (nazván po F. A. Š., 1849-1915, režisér, dramatik, ředitel ND, 1911 spoluzakladatel DDOČ), od 1921 Dramatické sdružení *Volné jeviště*.
 1905 *Spolek akademiků* v Praze VIII
 1905-1923 *Spolek přátel učednické besídky*.
 1906 DS *Místní organizace katolíků českých*.
 1907 *Divadlo jubilejního spolku katolíků*.
 1907-1910 studenti z pražského Akademického odboru NJS (AONIS), vystupovali jako *kabaretní sdružení Ignotus*, ved. K. Balling.
 1908-1909 OS *Jaroslav Pulda* (nazván po h., r. div. společnosti, členu ND v Brně).
 1908 *Svaz československého studentstva*, i ODi.
 1908 *Studentstvo kolejí českých vysokých škol*.
 1909-1920 *Dělnický klub athletů* v Praze.
 1909-1911 dramaticko-hudebně-vzdělávací kroužek *Smetana*.

Po 1910

1912-1914 *Divadlo Umění*, ved. V. Novák, P. Neri, L. Machoň. Navazovalo na předchozí působení spolků Akademické vinohradští, viz Vinohrady, a Lyrické divadlo, viz Smíchov. Hlásilo se k programu divadelního symbolismu, inklinovalo k dramatice nitemních stavů, k dramatu básnickým, spiritualistickým a mystickým, např. 1912 Bloud a smrt (Hofmannsthal), Aglavena a Selysetta (Maeterlinck), Pomsta Catullová (Vrchlický), Sen jarního jitro (d'Annunzio), Paní Smrt (Rachildová), Šibalství Scapinova (Molière), 1913 Psanci (Hilbert), Filosof (Merežkovskij), 1914 Král Oidipus (Sofoklés). Jako h. zde působili např. J. Steimar, B. Vrbský, G. Hart, V. Novák, M. Nechlebová. V českém prostředí byly novátocké také scénografické experimenty Neriho, Machoně a Nováka, tvořené pod vlivem A. Apia a G. E. Craiga a usilující o důsledně symbolicky formovaný prostor, vyjadřující ducha hry, místo malovaných prospektů a kulis splývavě řasené drapérie - počátek moderní české scénografie 20. stol.

Volné divadlo, zal. 1912 B. Klusáček a B. Vrbský, pořádalo cykly her v Intimním divadle a v Uránii a zájezdy na venkov. Bylo blízké Divadlu Umění.

1910-1912 *Intimní dramatická družina* v Praze.

1910-1914 *Dramatická družina Lier*.

1910-1918 Vzdělávací jednota J. K. Tyl.

1911-1912 *Dramaticko-vzdělávací kroužek Rozkvět*.

1911-1918 SDO *Mošna*.

1911-1913 *Volné dramatické sdružení* v Praze.

1911-1922 *Sdružení divadelních ochotníků*.

1913-1914 Ochotnická beseda *Jindřich Mošna* (1837-1911, h., komik, hrál česky i německy s ochotníky ve Švestkově divadle, u společnosti, 1864 PD, 1881 ND, častá spolupráce s ochotníky; 18 pražských DS neslo jeho jméno).

1914-1924 Umělecké sdružení *Bohéma*.

285 / Sletová scéna *Tyršův sen*, 1932.

1919 Kabaretní sdružení *Hrůza*.

1919 *Ochotnický kroužek čs. studentstva*.

1919-1939 *Beseda Rudolf Deyl* (1876-1972, h., člen ND od 1905).

Slavnostní tělovýchovné scény

Sokol, sletové scény 1912 Marathon, 1920 Stavba sochy Svobody, obojí r. Kvapil, v. Wenig.

1926 VIII. slet, slavnostní hra Slovanstvo bratrské. Konala se na Vltavě. Navrhli: Karel Hlava, Alfons Mucha, napsal F. S. Procházka, hudba L. Prokop, r. Em. Pollert (r. opery ND), provedl Jos. Gottlieb.

...jevištěm bude Vltava od železničního mostu pod Vyšehradem až k Střeleckému ostrovu,... slavnou apoteosou Slavie mezi dýmajícími ohni a zpěvem našich hymen skončí se tato vidina...

Em. Pollert.

Celý podnik byl řešen v tak velikém slohu, že lodě v počtu 40 musely vyjížděti od mostu železničního k propusti u ulice Myslíkové, propusti projeti a stavěti se v řadu u mostu Legii, zde měly čekati na znamení, by zasáhly svým příjezdem a vyloděním v děj, odehrávající se na jevišti... To vše bylo důkladně vyzkoušeno, všechni účinkující splnili svoje povinnosti vzorně... Ráno v den představení stoupala voda o 12 cm a během představení o půl metru. Začali jsme dle programu, ale již první lodě kněží připlula dřív, než bylo určeno, a bylo vysloučeno u mostu Legii pro velký proud zastavit... Motorka, která udržovala spojení mezi propustí a jevištěm hlásila, že lodě Letnicového krále obsazená 150 osobami zápasí s vlnami... Byl jsem již zoufalý. Konečně objevily se lodě husitské v počtu ztěženém, neboť plavci se zdráhali pro stálé stoupání vody s menšími loděmi jeti... Děj byl pretrhán, avšak šlo to stále hůř. Voda stoupala... Nastal největší zmatek. U jeviště mělo stát 14 lodí pro apotheozu, na místě však nebyla ani jediná... Chtěl jsem raději skončit. Tu objevily se konečně dvě lodě čtvrtého obrazu a poněvadž bylo nebezpečí, že mezi parníky, loděmi, obecnstvem a účinkujícími by mohlo dojít k srážce, musil být každý hořkostí vypit až do dna. Musilo se hrát dálé... Obecenstvo město slavnostní hry vidělo samé přestávky... Voda! Ó to je nebezpečný život. Teče a stoupá bezohledně a chladně, nevšimavě a režisér rozčilením rve si své poslední šediny z hlavy...

Emil Pollert: Slavnostní hra na Vltavě a velká voda.

Dělnické tělovýchovné slavnosti 1921 v rámci olympiády DTJ scéna Na úsvitě nové doby, r. V. Novák; 1921 v rámci spartakiády FDTJ scéna Vítězství revoluce za účasti Dědrasboru.

20. léta

1920-1923 *Dědrasbor* v rámci Dělnické akademie, představitel r. J. Honzl a h. J. Zora, navázel na „živé noviny“ souborů Modré blůzy, Dědrasbor připravil sborové recitace např. Zástupové (Březina), Zpěvy drátů (Neumann), později i pokusy o divadelní projev, např. 1921 Dvanáct (Blok), 1922 Velká scéna (Seifert).

1921 *Družstvo pro postavení a vedení divadel Socialistické scény*.

1922 zal. *Socialistická scéna* (A. Dvořák, J. Kroha) s cílem organizovat kulturní využití dělnictva (návštěva hodnotných představení se sociální tématikou) a vybudovat vlastní divadlo, insc. 1922 Matěj Poctivý (Dvořák, Klíma), významná kubo-futuristická scénografie J. Krohy, 1922 Husité (Dvořák), sehráno v přírodě v Josefově Dole u Ml. Boleslaví, 800 herců (viz heslo Josefův Důl, I. díl MČAD), 1923 Nová Oresteia (Dvořák). Po nezdaru této aktivity změna názvu na Všelidová scéna a zánik.

1920 DrO Čs. družiny v Praze.